

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИЗВЕСТИЯ НА ИНСТИТУТА ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК „ПРОФ. ЛЮБОМИР АНДРЕЙЧИН“
Книга XXXV

ПРЕДИКАТИВИ ЗА СЪСТОЯНИЕ В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК – СИНТАКТИЧНО ОПИСАНИЕ¹

Марина Джонова
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

STATE PREDICATE WORDS IN BULGARIAN – A SYNTACTIC DESCRIPTION

Marina Dzhonova
Sofia University “St. Kliment Ohridski”

Резюме. В изследването се предлага формална и семантична класификация на конструкциите с предикатив и аргумент експериенцер. Прави се синтактично описание на отделните типове конструкции с предикатив. Представят се аргументната структура на конструкциите, семантичните роли на техните аргументи, както и възможните комплементи. Направените изводи се основават предимно на данни от Българския национален корпус.

Ключови думи: предикативи, експериенцер, аргументна структура, комплементи

Abstract. The study proposes a formal and semantic classification of constructions with predicative word and an experiencer argument. A syntactic description of the different types of constructions with predicative word is made. The argument structure of the constructions, the semantic roles of their arguments and the possible complements are presented. The conclusions are mainly supported by data from the Bulgarian National Corpus.

Keywords: predicate words, experiencer, argument structure, complements

Аргументната структура на глаголите е описвана от различна гледна точка – през призмата на валентните връзки, синтактичното поведение, семантичната структура на ситуацията от действителността. Тук се прави опит за подобна класификация на конструкциите с предикатив за състояние с оглед на следните

¹ Copyright of each paper stays with the respective authors. The works in the Papers of the Institute for Bulgarian Language are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International Licence (CC BY 4.0): <http://creativecommons.Org/licenses/by/4.0>.

особености: какви аргументи може да има конструкцията и какви са техните семантични роли; дали конструкцията може да има комплемементи и налице ли са ограничения по отношение на възможните комплемементи; съществува ли зависимост между отделните аргументи; какви типове конструкции има с оглед на централния аргумент (подлог, допълнение или комплементно изречение). Обект на изследване са конструкциите с предикатив за състояние, които имат експлицитен или имплицитен аргумент със семантичната роля експериментатор.

Изследването се основава на данни от Българския национален корпус (Коева et al. 2012), като за пълнота на емпиричния материал са включени и примери от онлайн медии и от неофициална интернет комуникация. Употребата на съществителните, прилагателните и наречията в предикативна позиция е съобразена с данните в РБЕ (РБЕ/РБЕ 1977–2015).

Конструкциите с предикатив, които се разглеждат тук, често съответстват на непреходен глагол за състояние с експериментатор подлог, напр. *радвам се – радостен съм, радостно ми е; тъжа, тъгувам – тъжен съм, тъжно ми е*. Те са предикатът в изречението и могат да имат аргументи – именни и предложни фрази или комплементни изречения. При определянето на аргументната структура на предиката изследването се основава на граматиката на ролята и референцията (ГРР – Van Valin, LaPolla 1997), според която е налице връзка между описваната ситуация с участниците в нея и лингвистичния израз на техните роли. Тези два типа роли са ясно разграничени. От една страна, участниците в дадено събитие имат определени роли в него (participant roles), които са функция от събитието и не могат да съществуват независимо от него. Глаголите и някои други предикативни елементи са лингвистичните средства за описване на състоянието на нещата в действителността. Именните изрази и някои други референтни изрази се използват за означаване на участниците в тези ситуации. Семантичната интерпретация на даден аргумент е функция от логическата структура на предиката. В тази теоретична рамка се предлага списък от роли, които се използват за описване на състоянието на нещата в действителността: *агенти, ефектори, експериментатор, инструмент, сила, пациент, тема, бенефактив, реципиент, цел, източник, локация, път*, като това не е краен списък, а включва само най-често срещаните названия.

Разграничението между семантичните роли и ролята на участниците в описваната ситуация е необходимо, тъй като невинаги всички участници в дадено събитие получават лингвистичен израз в изказването. Например при предикатите с експериментатор в семантичната структура е възможно този аргумент да не се изразява експлицитно – срв. *аз виждам, чувам – вижда се, чува се; интересно ми е, ясно ми е, трудно ми е – интересно е, ясно е, трудно е*. В описваната ситуация от действителността обаче е налице експериментатор – това е говорещият, който представя ситуацията и иска да включи в своята преценка и слушателя, защото свързаната с изречението импликация гласи: *ако нещо е известно на множество хора, би трябвало да се очаква, че и слушателят ще го знае* (вж. Ницолова/Nitsolova 2001: 175). Изборът на даден синтактичен модел при представяне на ситуацията от действителността е свързан с прагматични фактори.

При представянето на аргументната структура на конкретни глаголи за състояние в граматиката на ролята и референцията се разглеждат структурите с два аргумента и се предлага разширен списък от семантични роли. Този подробен списък е свързан и с представянето на връзката между предиката и ситуацията в действителността, както и на отношения между аргументите на предиката. От тази гледна точка семантичните роли при предикатите за възприятие (*виждам, чувам*) са възприемащ и стимул; при предикатите за знание (*зная*) – знаещ и съдържание на знанието; при предикатите за вътрешно преживяване (*усещам*) – експериментер и усещане (Van Valin, LaPolla 1997: 115). В настоящото изследване се представят и триаргументни структури, в които единият аргумент на предиката е пропозиция. По отношение на семантичната роля експериментер се възприема подходът, според който експериментерът е ролята на един от аргументите на предикатите за физиологично състояние и сетивно възприятие, на менталните предикати и на предикатите за емоция. Експериментерът е одушевено същество, най-често лице. От синтактична гледна точка тази семантична роля в българския език се реализира като подлог, пряко или непряко допълнение.

По отношение на приписването на семантична роля на аргумента в подложна позиция, Д. Даути предлага набор от признаци, следствие от семантиката на предиката, които са типични за подлога (протоагенс) или за допълнението (протопаиенс). Признаците на протоагенса са следните:

- [1] а. волево включване в дадено събитие или състояние;
- б. наличие на съзнание или възприятие;
- в. причиняване на събитие или промяна на състоянието у друг участник (в събитието/състоянието, означено от предиката);
- г. придвижване (спрямо позицията на друг участник);
- д. съществува независимо от събитието, означено от предиката).

Признаците на протопаиенса са:

- [2] а. търпи промяна в състоянието си;
- б. вътрешна тема;
- в. каузално повлиян от друг участник;
- г. статичен спрямо движението на друг участник;
- д. не съществува независимо от събитието или изобщо не съществува) (Dowty 1991: 572).

Д. Даути посочва, че при някои глаголи само един от тези признаци е достатъчен при избора на подлог, докато при други глаголи са необходими два или три от посочените признаци. Като пример за това как проторолите могат да се приложат при изясняване на семантичните отношения между аргументите на даден предикат, Д. Даути разглежда двойки от т.нар. психологични предикати (напр. *x likes y – y pleases x*, *x fears y – y frightens x*, *x supposes (that) S – (it) seems (to) x (that) S*, *x is surprised at y – y surprises x*). Като се позовава на Л. Талми (1985), Д. Даути посочва, че при тези двойки предикати ролята на двата аргумента са експериментер и стимул. Експериментерът при първата група глаголи (*харесвам, страхувам се, предполагам, изненадвам се*) е подлог, тъй

като предполага възприемане на стимула от страна на експериментера. Така признакът наличие на съзнание или възприятие е характерен само за аргумента експериментер, не и за аргумента стимул, и според принципа за избор на подлог аргументът със семантичната роля експериментер е подлог. При втората група предикати (*харесва ми, плаши ме, струва ми се, изненадва ме*) стимулът поражда емоционална реакция или оценка у експериментера, от което следва, че в този случай експериментерът притежава един от признаците на протопациенса (каузално повлиян от друг участник в събитието/състоянието). Предикатът предполага някаква промяна в състоянието на експериментера и затова синтактично той се изразява като допълнение, а не като подлог (Dowty 1991: 579).

Предложените от Д. Даути признаци могат да се приложат и при представянето на конструкции с аргумент експериментер. При конструкции с предикатив за физиологично, емоционално или ментално състояние експериментерът е подлог, когато неговата семантика предполага възприятие на стимула от страна на експериментера (*радостен съм, нервен съм, тъжен съм*) или липсва втори аргумент и наличието на съзнание и възприятие е причина семантичната роля експериментер да се приписва на подлога (*гладен съм, жаден съм*). При втората група конструкции с предикатив (*известно ми е, мъчно ми е, топло ми е, страх ме е*) стимулът предполага пораждането на емоционална реакция или оценка у експериментера, от което следва, че в този случай експериментерът притежава един от признаците на протопациенса (каузално повлиян от друг участник в състоянието) и затова синтактично той се изразява като допълнение, а не като подлог (Dowty 1991: 579). Предикатите с аргумент експериментер в българския език са изследвани във връзка с описанието на семантичните роли на техните аргументи (вж. напр. Dineva 1996, Ницолова/Nitsolova 2001, Джонова/Dzhonova 2003, Петрова/Petrova 2006).

Формални типове конструкции с предикатив

Наблюдават се няколко основни типа конструкции според типа предикатив (предикативно прилагателно, предикативно съществително, предикативно наречие или предложна фраза) и според типа централен аргумент (подлог или допълнение). Тези формални класове предикативни конструкции са обект на редица изследвания. Ю. Маслов (Маслов/Maslov 1982) посочва, че предикативите формално съвпадат с наречията, образувани с наставка *-о/-е* в българския език (*мъчно, трудно, ясно*), със съществителни имена (*страх, мъка*) или с прилагателни имена (*уверен, гладен, радостен*), затова в нашата лингвистика се говори за предикативни съществителни, прилагателни и наречия. Както отбелязва А. Атанасов (Атанасов/Atanasov 2016), в предикативна позиция може да стои и предложна фраза (напр. *за предпочитане е, не е за учудване*). По отношение на българския език е изследвано и наличието на задължителна винителна или дателна клитика при конструкциите с предикатив (Рожновска/Rozhnovska 1959, Чешко/Cheshko 1959).

А. Градинарова представя в съпоставителен план формалните типове конструкции с предикатив в българския и в руския език, като отбелязва и засилената тенденция за образуване на оказинални предикативни конструкции с дателна клитика в неофициалната българска реч (Градинарова/Gradinarova 2017). Тази тенденция в съвременния български език е обект на изследване и у Ivanova, Zimmerling (2019) и Г. Петрова (Петрова/Petrova 2020). Възможността предикативните конструкции да имат комплемементи е представена в изследванията на Р. Ницолова (Ницолова/Nitsolova 2001, 2008), Й. Тишева (Тишева/Tisheva 2005) и Св. Коева (Коева/Koeva 2019, 2021). Тук се представят в обобщен вид формалните типове конструкции, като в хода на изследването се прави по-детайлна класификация по отношение на тяхната семантика и на аргументната им структура. Разглеждат се предимно конструкциите с глагола *съм* и с *бъда*, тъй като конструкциите със *стана/ставам* са инхоативни по своето значение и това в повечето случаи води до промяна в аргументната структура.

Първият тип са конструкциите с централен аргумент подлог, като в предикативна позиция е налице прилагателно име – *гладен съм, жаден съм, нервен съм, радостен съм, щастлив съм, гневен съм, спокоен съм, тъжен съм*. Тук се разглеждат само конструкциите, които означават временно състояние (stage-level predicates – вж. Коева/Koeva 2021). Част от конструкциите с предикативно прилагателно име могат да означават и постоянни свойства, но в това си значение прилагателните в български обикновено не се използват самостоятелно в предикативна позиция, а като определение към съществителното (срв. *Днес си много нервна* (временно състояние) \neq *Много нервен човек е* (постоянно свойство)). Когато съществителното име не е експлицитно изразено, то се възстановява лесно от контекста (*Весел бе княз Александър по природа, но той тъжно живееше в своята столица = весел човек; раздражителен е = раздражителен човек е; Иван е много любопитен = Той е много любопитно дете*). Св. Коева също посочва, че такъв тип синтактична субстантивация на прилагателните имена се наблюдава само при атрибутивната употреба на прилагателните имена (Коева/Koeva 2018: 124). Разликата в семантиката се проявява и в синтактичното поведение – само предикативите за временно състояние могат да имат комплемементи (срв. *Любопитен съм да узная какво мислят родителите и роднините на Ланкони за неговия безумен план*).

При втория тип конструкции централният аргумент е допълнение – винителна или дателна клитика, а в предикативната позиция е налице съществително име или наречие/прилагателно в ср.р. – *страх ме е, яд ме е, мъка ми е, жал ми е, лесно ми е, трудно ми е, интересно ми е, удобно ми е, топло ми е, мъчно ми е*. По отношение на предикативните наречия не съществува единно мнение в нашето езикознание, тъй като те съвпадат по форма с прилагателните в среден род. Й. Пенчев ги разглежда като предикативни прилагателни (Пенчев и др./Penchev et al. 1999: 570). Св. Коева посочва, че само към предикативните прилагателни (не и наречията) може да има комплемементи изречения (Коева/Koeva 2021: 17).

При третия тип конструкции в предикативната позиция отново е налице съществително име или наречие/прилагателно, но липсва дателно или винително допълнение, а в подложната позиция може да има само пропозиция – комплементно изречение или номинализация. Част от тях съответстват на конструкция с дателно местоимение (*лесно е, интересно е, известно е, чудно е, мъка е – лесно ми е, интересно ми е, известно ми е, чудно ми е, мъка ми е*). При друга част е налице разлика или стесняване в значението спрямо конструкцията с дателно местоимение (*добре е, мъчно е, лошо е*). Съществуват и конструкции, които не съответстват на конструкция с дателно местоимение (*абсурдно е, изключено е, излишно е, вярно е, сигурно е; истина е, факт е, радост е, щастие е*).

И трите типа конструкции с предикатив за състояние могат да имат аргумент предложно допълнение или комплементно изречение. По отношение на комплементите тук приемаме дефиницията, предложена от Р. Ницолова, че „под комплемент се разбира синтактична конструкция, означаваща пропозиция, която в семантичната структура заема позицията на аргумент към главния предикат в изречението“ (Ницолова/Nitsolova 2008: 261). Подробно изследване на комплементите при различните семантични класове предикати прави Св. Коева (Коева/Коева 2019), като посочва, че „комплементите в български се изразяват посредством: подчинени изречения, комплементни малки изречения, комплементни номинализации и комплементни свободни релативи“. Конструкциите с предикатив за състояние могат да имат комплементи подчинени *че-* и *да-*изречения, косвени въпроси и номинализации. По отношение на номинализацията Св. Коева посочва, че тя се дефинира като процес, при който дадена лексикална категория претърпява функционална промяна, така че да се превърне в съществително (Коева/Коева 2019: 58). При различните семантични типове предикативи се наблюдават различни възможности по отношение на съюза, с който се въвежда комплементното изречение, както и по отношение на възможността да имат комплемент косвен въпрос.

Конструкции с експериенцер подлог

Разглежданите тук конструкции с експериенцер подлог означават временно състояние, като в техните рамки се обособяват три основни семантични групи: предикати за физиологично състояние (*гладен съм, жаден съм*), за емоционално състояние (*радостен съм, щастлив съм, нервен съм*) или за ментално състояние (*уверен съм, сигурен съм*). Те приписват на подлога семантичната роля експериенцер – субекта на съответното физиологично, емоционално или ментално състояние. В предикативна позиция е налице прилагателно име. Тъй като експериенцерът е подлог, конструкциите имат форми за 1, 2 и 3 л. ед. и мн. ч.

Наблюдават се различия по отношение на аргументната структура при отделните семантични подгрупи – тя е най-силно ограничена при предикативите за физиологично състояние, които обикновено имат само един аргумент със семантичната роля експериенцер. Срещат се и употреби с втори аргумент

предложна *за*-фраза, когато конструкцията означава желание. Както се посочва в РБЕ (РБЕ/РВЕ 1977–2015), при наличие на предложна *за*-фраза прилагателното означава: „Който изпитва силно желание за нещо, който жадува, копнее за нещо“. Трябва да се отбележи, че в тази употреба подлогът може и да не е съществително за лице (*светът, Интернет* в следващите примери).

А зимата има дни, в които си гладен за месо.

Ето как издърпаха на буксир заседналата лодка на капитана, който беше жаден за бира.

Светът е гладен за пшеница.

Интер все още е гладен за трофеи.

Светът е гладен за нови електронни устройства.

Уилям току-що беше завършил училище и както се досещате, беше жаден за всякакви приключения.

Предикативи за емоционално състояние

Предикативите за емоционално състояние могат да имат аргумент предложна фраза или комплементно изречение. Предикативите не са еднородна група по отношение на предлога, с който се въвежда предложната фраза. Част от тях могат да имат аргумент предложна *от*-фраза (*радостен, щастлив, нервен*), която означава стимул за съответното емоционално състояние.

*Ти искаш да им обясниш колко си **радостен от** срещата.*

*Баща ми беше безмерно **щастлив от** моите успехи.*

*Беше малко **нервен от** промяната в плановете.*

Стимулът за дадено състояние се изразява и с други причинни предлози, напр. *заради*:

*Гневен е **заради** престараването на охраната.*

Предложната *за*-фраза в аргументна позиция означава обекта на емоцията:

*Очевидно и тя бе толкова **нервна за** предстоящата операция довечера.*

*Изключително **радостен съм за** Локомотив.*

*Толкова **силно** не беше играла през цялата година. Бях истински **щастлива за** нея.*

При предикативи като *гневен, ядосан, бесен*, когато обектът на емоцията е лице, той може да се изразява с дателно местоимение:

*Ще ти ги дам, когато **поискам** и както **поискам**, но **ядосах** ли ме, ще **умреши** от глад. А аз съм **ти** много **гневен**, Малас.*

Разглежданите предикативи (*радостен, щастлив, весел, нервен, гневен, тъжен*) могат да имат и компленти подчинени изречения, въведени с *че* и *да*. Както посочва Св. Коева, прилагателните и причастията в предикативна позиция „имат неререференциален аргумент, който се реализира като подчинено изречение – комплемент. Такива изречения се въвеждат със съюзите *да* и *че* и са

подчинени допълнителни изречения“. В същата позиция може да има и комплемент въпросително изречение (Коева/Коева 2018: 129).

*Беше ужасно нещастен, **че** никой не обръща внимание на колата му.*

*Щастливи са децата, **че** могат да живеят без цитати.*

*Щастливи сме **да** чуем разказа за вашите навярно не леки, но благородни усилия.*

*Изключително съм радостен, **че** има останали в България доктори като д-р Васев от обща хирургия.*

*Много сме радостни **колко** успешно и гладко мина проектът и всички работиха непрестанно.*

*До този момент не бях чела нищо самостоятелно на Холи Блек и честно казано, бях малко нервна **дали** ще ми допадне.*

Комплементното изречение се конкурира с номинализация – предложната фраза, означаваща стимула за съответното емоционално състояние.

*Беше малко нервен **от** промяната в плановете.*

*Срв. Беше нервен, **че** плановете са се променили.*

Конструкциите с предикатив за ментално състояние *сигурен съм, уверен съм, убеден съм, осведомен съм* могат да имат втори аргумент пропозиция, която означава съдържанието на знанието (вж. Ницолова/Nitsolova 2001, Джонова/Dzhonova 2021). Този аргумент се изразява с предложна фраза с предлога *в* или с комплементно изречение (Коева/Коева 2019: 61). Тъй като посочените конструкции означават убедеността на говорещия по отношение фактивността на пропозицията (Ницолова/Nitsolova 2001), комплементните изречения могат да се въвеждат само със съюза *че* или с *к-дума*.

*Макар да не съм сигурен, **че** е било сън.*

*Все още бе уверен, **че** тя ще дойде, както и че ще закъснее.*

*Беше уверен, **че** за първи път чува за този кораб.*

*Затова съм убеден, **че** промяната на конституцията е абсолютно адекватна към настоящия момент.*

*Въпреки това ние сме убедени, **че** нашият кандидат ще успее да спечели доверието на българското общество.*

*Не бях сигурна **защо** се ожени за мен.*

*Никак не бе сигурна **в коя** посока да върви.*

При наличие на отрицание комплементното изречение може да бъде въведено и с въпросителна частица *ли* или *дали*:

*Те имат добра клиника по педиатрия, но не съм убеден **дали** останалите структури биха могли да работят с деца.*

При номинализация на пропозицията съдържанието на знанието се изразява с предложна фраза с предлога *в*, като фразата може да съдържа както съществително, така и местоимение (*това, нещо*) или *едно* като номинализатор.

Наличието на *че*-изречение е възможно, но то в случая е атрибутивно и уточнява съдържанието на номинализатора:

Теодор Ласкарис все още не беше сигурен в своя успех.

Змията била доволна от такова подробно изучаване на работата, защото била уверена в своята правота.

Конкретно премиерите ... са уверени в успешната реализация на начинанието, още повече че, по думите им, засилен интерес към него проявявал и Европейският съюз.

Но колкото и да бяха, бе сигурна в едно, че поне за известно време ще бъдат оставени на мира.

По отношение на комплементното изречение конструкцията *осведомен* съм показва същите особености – може да има комплементно изречение, въведено с *че* или с *к-дума*. Когато съдържанието на знанието е номинализирано, предложната фраза е с предлога *за* или със синонимните предлози *по* и *относно*.

Накараха го да подпише декларация, че е осведомен за какво ще бъде използвана колата.

После се сецям, че не съм попитала откъде е толкова добре осведомен какво си говорим в нашата зала.

Досев все още не беше осведомен за грандиозния скандал около Акрам.

Още същата вечер ми става ясно, че вече е осведомен за срещата ми с Манасиев.

Обаче се лъжете, осведомен съм за всичко в най-тънки подробности.

В същото време той е удивително добре осведомен по повечето проблеми, включително световните събития и причините, които лежат зад тях.

Като роднина на царя, той бе по-добре осведомен по тези въпроси.

Виждам, че си доста осведомен относно носите на дамите.

Третият аргумент при менталните предикати е епистемичният обект. Този аргумент се изразява с предложна *за*-фраза и може да се появи едновременно с комплементното изречение, но при наличие на задължителна кореферентна връзка между *за*-фразата и аргумент от подчиненото изречение. Както посочва Св. Коева, „При предикатите за предаване на информация и за знание с експертиен субект важи, че ако предложна (*за*) група и комплементното изречение се появят едновременно, аргументът, изразен от предложната група, и аргумент към подчинения предикат имат еднакъв референт“ (Коева/Коева 2021: 19). В случаите на експлицитно изразяване на обекта на знанието е налице *вътрешна лява дислокация* – явление, свързано с топикализацията на даден аргумент от подчиненото изречение в обектна позиция при главния предикат, като в същото време допуска и експлицитна реализация в подчиненото изречение (Чух *го* той да ми говори; Видяхме *ги* да *ги* водят.) (Коева/Коева 2021: 14). Тази зависимост се наблюдава и при конструкции с предикатив за състояние. В следващите примери обектът *за себе си* и *за Евгения Канаева* е кореферентен с подлога в комплементното изречение:

Всеки от вас наистина е убеден за себе си, че е носител на скъпоценни, незаменими душевни достойния

Сигурна съм за Евгения Канаева, че нямаше как да издържи толкова време без залата.

Може да се обобщи, че при конструкциите с експериенцер подлог и предикативно прилагателно е налице зависимост между семантиката на предикатива и аргументната структура на конструкцията. При предикативите за физиологично състояние най-често единственият аргумент на конструкцията е експериенцерът. Конструкциите с предикатив за емоционално състояние обикновено имат двуаргументна структура, като вторият аргумент е пропозиция, неговата семантична роля е стимул и може да бъде номинализация (предложна *за-* или *от-*фраза) или комплементно изречение, въведено с *че, да, к-*дума или въпросителна частица. По отношение на предложната фраза и комплементното изречение различните предикативи показват различна съчетаемост. Конструкциите с предикатив за ментално състояние могат да имат и триаргументна структура, като епистемичният обект е кореферентен с аргумент от комплементното изречение, означаващо съдържанието на знанието.

Конструкции с експериенцер допълнение

При втория тип конструкции централният аргумент е допълнение – винителна или дателна клитика, а в предикативната позиция е налице съществително име или наречие/прилагателно в ср. р. – *страх ме е, яд ме е, мъка ми е, жал ми е, лесно ми е, трудно ми е, интересно ми е, удобно ми е, топло ми е, мъчно ми е.* При този тип конструкции също се наблюдават различия по отношение на аргументната структура във връзка с различната семантика на предикативната дума.

Конструкциите от типа на *лошо ми е, добре ми е, зле ми е, топло/студено ми е, жезга ми е* означават физиологично състояние. Централният аргумент е дателно местоимение със семантичната роля експериенцер. Вторият аргумент е външният стимул за съответното състояние, той е пропозиция и се изразява с комплементно *да-*изречение. Налице е кореферентна връзка между дателния експериенцер и подлога в комплементното изречение. При останалите конструкции с предикатив такава кореферентна връзка е възможна (*На мен вече не ми е интересно да стоя при вас*), но не е задължителна (*Интересно ми е как ли ще реагират*).

Не ти ли е студено да ходиш боса?

И как не му е горещо да ходи сега със сако и връзка

Стимулът може да бъде и номинализация – предложна *за-*фраза:

Красиви са, но на мен вече ми е студено за рокли и преминах към клинвете и туниките.

Благодаря, засега ми е студено за експерименти, напролет може да опитаме.

Третият аргумент при предикативите за физиологично състояние е предложна фраза със семантичната роля локатив – частта на тялото, свързана със съответното състояние. Най-често локативът се въвежда с предложо *на*, но се срещат и други локативни предлози.

*Няма ли да ми е топло **на** ръката?*

*Старшината потропа с ботуши, сякаш му беше студено **на** краката.*

При конструкциите с предикатив за емоционално състояние аргументът експериенцер е винително или дателно местоимение. Вторият аргумент е пропозиция – стимулт за съответното емоционално състояние. Той се изразява с комплементно изречение, въведено най-често с *че* или *да*. При някои предикативи е възможно комплементното изречение да бъде въведено и с въпросителна частица (*Най ме беше страх **дали** ще издържи сводът*).

*Толкова му е радостно **да** я вижда, че ѝ назначава нова среща още в следобедна на старата.*

*Никак не му е радостно, **че** от този месец поляците ще могат да пътуват без визи до САЩ.*

*Той почти сам си пишеше текстовете, променяше изречения, думи и то личи в този филм, че му е радостно **да** го играе.*

*Беше ни страх **да** палим огън.*

*Не ги е страх **да** са различни, да прекрочват граници.*

*Махнете се от очите ми, че ме е яд **да** ви гледам!*

*Малко ми е смешно, когато виждам колко те е страх, **че** вече не си сам.*

*Малко ме е яд, **че** надушмя заради „Сървайвър“, а не защото направи едни от най-хубавите мъжки роли в театъра.*

*Мъчно ми е, **че** трябва да я оставя, но едва извоювах място за себе си.*

*Воиникът, който ни придружава, е разговорлив момък от полските сила и му е много мъка, **че** не ще може да си отиде вкъщи.*

Част от конструкциите с предикативи допускат номинализация на стимула с предложна *от*-фраза. Стимулт се изразява с предложна *от*-фраза по-често при инхоативните конструкции с предикатив за емоционално състояние (срв. *Стана ѝ мъчно **от** думите на неговата тъща*).

*Много е деен и енергичен, но го е страх **от** „падане“ и загуба.*

*И май тях много повече ги е срам **от** тия думи.*

Някои конструкции с предикатив за емоционално състояние могат да имат и аргумент предложна фраза, който означава обекта на емоцията. Най-често този аргумент се въвежда с предложо *на* или *за*.

*А ме беше яд **на** него, той ме раздразваше и нарушаваше моя покой.*

Възможна е и триаргументна структура с аргумент експериенцер, предложна фраза обект на емоцията и комплементно изречение, което означава стимула за съответната емоция. В тези случаи обектът на емоцията е кореферентен с аргумент от комплементното изречение (вж. Коева/Коева 2021):

Жал ми бе за моя баща, че и той не вижда рогатия.

Но го беше страх за него да не стане разбойник.

Конструкциите с предикатив за ментално състояние (*ясно ми е, известно ми е*) приписват семантичната роля експериенцер на дателното допълнение. Вторият аргумент при тях е пропозиция и означава съдържанието на знанието (вж. Ницолова/Nitsolova 2001). Съдържанието на знанието може да бъде комплементно *че*-изречение или косвен въпрос (Коева/Коева 2019: 64).

Известно ми е, че съм ваш пленник.

Вече ми бе ясно, че не трябва да отдавам голямо значение на конкретните отговори.

Отдавна ѝ е известно за какво става дума.

Не ни беше ясно само какви проби да вземем.

На всички им беше ясно къде отива.

Други деца не ни е известно дали е имал.

Не му беше ясно записан ли е в отбора, или не.

Въобща не ми е известно имало ли е правилник кого да приемат в школите за ограмотяване.

При наличие на отрицание при *известно ми е* е възможно и комплементно *да*-изречение, когато то е свързано с пресупозицията за нефактивност (вж. Ницолова/Nitsolova 2001):

Засега не ми е известно да крои нещо друго, освен да ти отнеме момичето.

Съдържанието на знанието може да бъде номинализирано с местоимение за нелице – неопределително (*нещо*), показателно (*това*), обобщително (*всичко*), относително (*което*) или въпросително (*какво*).

Ясно ли ви е всичко? По широко ухилените лица на младите колеги личеше, че всичко им е ясно.

Виждате, че всичко ни е известно.

Милионерът не даде вид, че това му е известно отлично.

Епистемичният обект се изразява с предложна *за*-фраза, като е налице ко-референтна връзка с аргумент от комплементното изречение или с номинализацията:

А ти имаш ли екип? За него ти е ясно, че ще ти трябва.

Всичко му е ясно за тази земя.

Сега той знае всичко, което ни е известно за него.

Какво ви е известно за работата на Кредитната банка?

Епистемичният обект може да се изразява и със синонимни предложни фрази с предлозите *по* и *относно*:

Свидетелят излага във форма на свободен разказ всичко, което му е известно по делото.

Ето какво ми е известно относно изпита.

Може да се обобщи, че най-много възможности за въвеждането на комплементното изречение има при конструкциите с предикатив за ментално състояние – то може да бъде въведено с *че*, *да*, с въпросителна дума или частица. Стимулът е пропозиция при трите семантични типа конструкции, но при номинализацията заема различна позиция. При конструкциите с предикатив за ментално състояние стимулът се номинализира в подложната позиция, докато при конструкциите с предикатив за емоционално или физиологично състояние той се номинализира в обектна позиция. Аргумент със семантичната роля локатив е възможен само при конструкциите с предикатив за физиологично състояние. При другите два семантични типа е възможен аргумент, означаващ съответно обект на емоцията или епистемичен обект, който е кореферентен с аргумент от комплементното изречение.

Конструкции без експлицитен експериенцер

Интерес представлява и третият тип конструкции с предикатив за състояние. При тях не е налице експлицитен експериенцер. Както посочва Р. Ницолова, в тези случаи „мястото на експериенцера в семантичната структура също така е заето, и то с множество от епистемични субекти“ (Ницолова/Nitsolova 2001: 175). При различните семантични типове конструкции с предикатив съдържанието на това множество може да се уточнява с наречие (*широко/слабо известно е*) или с предложна фраза (*за всички е ясно*). Наблюдават се някои различия в аргументната структура на конструкциите при липсата на експлицитен експериенцер, тъй като при тях акцентът е поставен върху оценката от страна на говорещия, а не върху конкретния субект на състоянието.

При конструкциите с предикатив за физиологично състояние и имплицитен експериенцер е възможен аргумент пропозиция, представена като комплементно *да*-изречение или номинализация с предложна *за*-фраза:

Тя се изпоти само при мисълта за това колко ли е горещо да се носи такава палто посред лято.

Прекалено студено е да стоиш тук навън без върхна дреха.

Достатъчно топло е за разходки и плаж.

И без това е прекалено горещо за ботуши.

Състоянието на околната среда се представя като обективно, като говорещият споделя тази оценка на състоянието на околната среда. За разлика от конструкциите с експлицитен експериенцер тук предикативът не налага ограничение по отношение на подлога в комплементното изречение.

При предикативите за емоционално състояние стимулът е комплементно изречение, въведено съюзно с *че* или *да* или с *к*-дума (най-често *как* или *колко*), като по това се отличават от съответните конструкции с експлицитен експериенцер, които допускат само комплементно *че*- или *да*-изречение.

*Тъжно е, че завистта съществува и днес.
Особено радостно е, че съществува съгласие по този въпрос между политическите сили у нас.
Тъжно е да остареееш... Тъжно е да смятат, че си излишен.
Радостно е да чувстваш приближаването на новата епоха.
И смешно, и тъжно е как надеждите на българите да се погне български политик от страна на САЩ, удариха на камък!
Тъжно е колко сме далеч от съвременния шампионски футбол.
И е радостно колко много хора изразяват своето възхищение.*

Стимулт може да бъде номинализация – местоимение в подложна позиция. По това разглежданите конструкции се отличават от конструкциите с експлицитен експериенцер, при които стимулт се номинализира в обектна позиция (*Това е тъжно/радостно – Беше ми тъжно от тая гледка*). Възможно е уточняването на съдържанието на местоимението с атрибутивно изречение:

Това е страшно – да живееш между хората, да бъдеш цар и да не вярваш в никого.

Съдържанието на множеството от епистемични субекти може да се уточни с предложна за-фраза:

А онова време никак не беше весело за мен.

Лично за мен това е малко тъжно.

В част от примерите субектът на емоционалното състояние, означен с предложна за-фраза, не съвпада с говорещия:

За тебе може да не е весело, но за мене е весело.

За децата беше весело сред пъстрия катун.

За нея едва ли е приятно да избира между Запада и Иран.

При разглеждането на предикативите за ментално състояние е важно да се отбележи съпадението по отношение на изразяването на съдържанието на знанието и епистемичния обект при конструкциите с експлицитен и с имплицитен експериенцер. И при двата типа конструкции съдържанието на знанието е комплементно *че-* или *да-*изречение или косвен въпрос.

А беше ясно, че пътешествието им щеше да трае още дълго.

Не е ясно къде започва лавината и къде снежният човек просто си се търкаля.

Не е известно да има заведени дела, нито пък действия на прокуратурата.

Още не е известно дали добавянето на витамин С в ранна възраст може да намали увеличаването на дебелината на кръвоносните съдове.

Не е известно кога, при какви обстоятелства и по чий почин са се запознали двамата.

Съдържанието на знанието може да се номинализира с местоимение в подложна позиция:

*Това, **което** е ясно, е, че могат да се издигат кандидати само от състава на вече определената делегация.*

*Засега **нищо** не е известно.*

Обектът на знание може да бъде изразен с предложна за-фраза, която е ко-референтна с аргумент от подчиненото изречение:

*В момента на музикалния пазар има много продукти, за които е ясно, **че те** просто са реализирани с много пари.*

В повечето случаи предлогът, с който се маркира обектът на знанието, е по или *относно*, тъй като с предложната за-фраза се означава епистемичният субект, който може да включва говорещия (за всички) или да изключва говорещия от множеството на епистемичните субекти (за двамата, за него).

*На трето място, ясно е **за всички**, че ние се намираме в преходен период и не може изведнъж да се отиде към тотална децентрализация.*

*И **за двамата** беше ясно, че дипломантите бият отбой.*

***За него** бе от ясно по-ясно, че трябва да бяга.*

*Че сестра му бе амбициозна, **за него** това бе известно.*

Множеството от епистемични субекти при *известно* е може да се уточнява и с помощта на наречие (*широко, слабо, малко*):

***Широко** известно е как се е възползвал от гостоприемството на онзи деликатен човек.*

***Малко** известно е, че изграждането на костите чрез остеобластите се ръководи от електрически потенциали.*

Конструкцията *сигурно* е без експлицитен експериенцер има съответствие конструкцията *сигурен* съм с експериенцер подлог. Подобно на нея може да има два аргумента – епистемичен обект и съдържание на знанието за епистемичния обект. Разликата е в синтактичния израз на аргументите. При конструкцията без експлицитен експериенцер *сигурно* е, подобно на *известно* е и *ясно* е, съдържанието на знанието е комплементно изречение или номинализация в подложна позиция. Комплементното изречение може да бъде въведено с *че*, въпросителна дума или частица:

*Сигурно е, **че** чести обекти на нападение са били мандрите.*

*Не е толкова сигурно **кой** оживява и **кой** умира, след като е пил от нея.*

*Всички ядоха дотолкова, че не беше сигурно **дали** ще могат да станат от местата си.*

При наличие на номинализатор в подложна позиция подчиненото изречение е атрибутивно и уточнява съдържанието на номинализатора:

***Едно** беше сигурно: **че** змиите ще бъдат отровни.*

Срещат се и единични примери с предложна *за*-фраза, която уточнява съдържанието на множеството от епистемичните субекти:

Естествено, би могла да вземе самолет, но за тях беше почти сигурно, че тя няма да плати толкова пари, за да отиде сама на конференция.

Може да се обобщи, че при конструкциите с предикатив без експлицитен експеримент от трите семантични типа – за физиологично, емоционално и ментално състояние, се наблюдава същата аргументна структура като при конструкциите с предикатив и експлицитен експеримент. Разликите са свързани със синтактичната реализация на аргументите. При предикативите за физиологично състояние аргументът със семантичната роля локатив е възможен само при експлицитен експеримент поради корелативната връзка между двата аргумента. Стимулът се изразява с комплементно *да*-изречение или номинализация с предложна *за*-фраза.

При конструкциите за емоционално състояние стимулът отново е комплементно изречение или номинализация. При експлицитен експеримент комплементното изречение може да бъде въведено само с *че* или *да*, докато при имплицитен експеримент то може да бъде и косвен въпрос. При наличие на експлицитен експеримент стимулът се номинализира в обектна позиция като предложна *от*-фраза. При липса на експлицитен експеримент стимулът се номинализира в подложна позиция.

При предикатите за ментално състояние стимулът е в подложна позиция както при конструкциите с дателен експеримент, така и при конструкциите с имплицитен експеримент. По отношение на обекта на емоцията и на епистемичния обект е налице задължителна корелативна връзка с аргумент от комплементното изречение.

Направеното описание на синтактичната реализация на аргументите на конструкциите с предикатив за физиологично, емоционално или ментално състояние показва, че общността в семантиката е свързана с общност и в аргументната структура. Синтактичната реализация на аргументите обаче зависи от синтактичната реализация на централния аргумент със семантичната роля експеримент – дали той е експлицитен, или имплицитен и дали се реализира като подлог, или допълнение.

Благодарности

Настоящият текст е резултат от изпълнението на научната програма на проекта „Онтология на ситуациите за състояние – лингвистично моделиране. Съпоставително изследване за български и руски“, подкрепен от Фонд „Научни изследвания“ в рамките на конкурса „Проекти по програма за двустранно сътрудничество – България – Русия 2019 – 2020 г.“, Договор № КП-06-РУСИЯ-23 от 2020 г.

Литература

- Атанасов 2016:** Атанасов, А. Предложни фрази в предикативна позиция (аргументна структура) – *Littera et Lingua Series Dissertationes*, № 10; <http://slav.uni-sofia.bg/naum/liliseris/diss/2016/10> (10.01.2022).
- Градинарова 2017:** Градинарова, А. *Очерки по сопоставителному синтаксису болгарского и русского языков*. София: Изток-Запад.
- Джонова 2003:** Джонова, М. Семантичната роля експериментер в изреченията с предикативно наречие. – В: *Славистиката в началото на XXI век: традиции и очаквания*. София: Сема РШ, 199–205.
- Джонова 2021:** Синтактично описание на предикативите за ментално състояние. – *Zeszyty Cyrylo-Metodiańskie*, № 10, 158–182.
- Коева 2018:** Коева, Св. Типология на подчинените изречения към прилагателно име в български. – *Orbis linguarum*, 16, № 2, 122–132.
- Коева 2019:** Коева, Св. Комплементите в български. – В: *Доклади от Международната годишна конференция на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ (София, 14–15 май 2019 г.)*. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 57–68.
- Коева 2021:** Коева, Св. Към типологичен анализ на комплементността в български. – В: Коева, Св., М. Стаменов, съст. *Доклади от Международната годишна конференция на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“*. Т. 2. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 13–27.
- Маслов 1982:** Маслов, Ю. *Граматика на българския език*. София: Наука и изкуство.
- Ницолова 2001:** Ницолова, Р. Значение и граматични особености на сложните изречения с предикати за знание в българския език. – В: *Съвременни лингвистични теории. Помагало по синтаксис*. Пловдив: Пловдивско университетско издателство, 174–192.
- Ницолова 2008:** Ницолова, Р. Проблематика на сложните изречения с комплементи в българския език. – *Лужнословенски филолог*, № 64, 261–272.
- Пенчев и др. 1999:** Бояджиев, Т., И. Куцаров, Й. Пенчев. *Съвременен български език: Фонетика, Лексикология, Словообразуване, Морфология, Синтаксис*. София: ИК „Петър Берон“.
- Петрова 2006:** Петрова, Г. *Семантични роли на кратките дателни местоимения*. Бургас: Димант.
- Петрова 2020:** Петрова, Г. Безлични предикативно-дативни конструкции в българския език. – В: *Доклади от Международната годишна конференция на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“*. Т. 1. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 100–106.
- РБЕ 1977–2015:** *Речник на българския език*. София: Институт за български език; <http://ibl.bas.bg/rbe/> (10.01.2022).
- Рожновска 1959:** Рожновская, М. Безличные предложения в современном болгарском литературном языке. – В: *Вопросы грамматики болгарского литературного языка*. Москва: Изд. Академии наук СССР, 379–432.
- Стаменов 2021:** Стаменов, М. Конструкциите с предикативи за психически състояния в българския език – номенклатура и диференциални характеристики. – *Zeszyty Cyrylo-Metodiańskie*, № 10, 76–113.

- Тишева 2005:** Тишева, Й. За подчинените допълнителни изречения към прилагателни имена в българския език. – В: *Славистични изследвания*, 7. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 80–88.
- Чешко 1959:** Чешко, Е. Падежи и предлози в современном българском литературном языке. – Във: *Вопросы грамматики болгарского литературного языка*. Москва: Издательство Академии наук СССР, 5–99.

References

- Atanasov 2016:** Atanasov, A. Predložni frazi v predikativna pozitsiya (argumentna struktura) [Prepositional Phrases in Predicative Position (Argument Structure)]. – *Littera et Lingua Series Dissertationes*, 10; <http://slav.uni-sofia.bg/naum/liliseries/diss/2016/10> (10.01.2022).
- Cheshko 1959:** Cheshko, E. Padezhy i predlogi v sovremennom bolgarskom literaturnom yazyke [Cases and Prepositions in Modern Bulgarian]. – In: *Voprosy grammatiki bolgarskogo literaturnogo yazyka*. Moskva: Izdatel'stvo Akademii nauk SSSR, 5–99.
- Dineva 1996:** Dineva, A. On Expressing Emotions in Bulgarian. – In: *Papers from First Conference on Formal Approaches to South Slavic Languages*. University of Trondheim Working Papers in Linguistics, 28, 75–96.
- Dowty 1991:** Dowty, D. Thematic Proto-Roles and Argument Selection. – *Language*, 67 (3), 547–619.
- Dzhonova 2003:** Dzhonova, M. Semantichnata rolya eksperientser v izrecheniyata s predikativno narechie [The Semantic Role of Experiencer in Sentences with Predicative Adverbs]. – In: *Slavistikata v nachaloto na XXI vek: traditsii i ochakvaniya*. Sofia: Sema RSh, 199–205.
- Dzhonova 2021:** Sintaktichno opisanie na predikativite za mentalno sastoyanie [Syntactic Description of Mental-State Predicative Constructions]. – *Zeszyty Cyrylo-Metodiańskie*, 10, 158–182.
- Gradinarova 2017:** Gradinarova, A. *Ocherki po sopostavitel'nomu sintaksisu bolgarskogo i russkogo yazykov* [Essays on Comparative Syntax in Bulgarian and Russian]. Sofia: Iztok-Zapad.
- Ivanova, Zimmerling 2019:** Ivanova, E., A. Zimmerling. Shared by All Speakers? Dative Predicatives in Bulgarian and Russian. – *Bulgarian Language and Literature*, Vol. 61, No. 4, 353–362.
- Koeva 2018:** Koeva, Sv. Tipologiya na podchinenite izrecheniya kam prilagatelno ime v balgarski [Typology of Clauses Related to Adjectives in Bulgarian]. – *Orbis linguarum*, 16 (2), 122–132.
- Koeva 2019:** Koeva, Sv. Komplementite v balgarski [Complements in Bulgarian]. – In: *Dokladi ot Mezhdunarodnata godishna konferentsiya na Instituta za balgarski ezik „Prof. Lyubomir Andreychin“*. Sofia: Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“, 57–68.
- Koeva 2021:** Koeva, Sv. Kam tipologichen analiz na komplementnostta v balgarski [Towards a Typological Analysis of Bulgarian Complements]. – In: *Dokladi ot Mezhdunarodnata godishna konferentsiya na Instituta za balgarski ezik „Prof. Lyubomir Andreychin“*, t. 2. Sofia: Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“, 13–27.
- Koeva et al. 2012:** Koeva, S., I. Stoyanova, S. Leseva, T. Dimitrova, R. Dekova, E. Tarpomanova. The Bulgarian National Corpus: Theory and Practice in Corpus Design. – *Journal of Language Modelling*, Vol. 0, No. 1, 65–110.

- Maslov 1982:** Maslov, Yu. *Gramatika na balgarskiya ezik* [Bulgarian Language Grammar]. Sofia: Nauka i izkustvo.
- Nitsolova 2001:** Nitsolova, R. Znachenie i gramatichni osobenosti na slozhnite izrecheniya s predikati za znanie v balgarskiya ezik [Meaning and Grammatical Features of Complex Sentences with Knowledge Predicates in Bulgarian]. – In: *Savremenni lingvisticzni teorii. Pomagalo po sintaksis*. Plovdiv: Plovdivsko universitetsko izdatelstvo, 174–192.
- Nitsolova 2008:** Nitsolova, R. Problematika na slozhnite izrecheniya s komplementi v balgarskiya ezik [Issues of the Complex Sentences with Complements in Bulgarian Language]. – *Juzhnoslovenski filolog*, 64, 261–272.
- Penchev et al. 1999:** Boyadzhiev, T., I. Kutsarov, Y. Penchev. *Savremenno balgarski ezik: Fonetika, Leksikologija, Slovoobrazuvane, Morfologija, Sintaksis* [Modern Bulgarian Language: Phonetics, Lexicology, Word Formation, Morphology, Syntax]. Sofia: IK „Petar Beron“.
- Petrova 2006:** Petrova, G. *Semantichni roli na kratkite datelni mestoimeniya* [Semantic Roles of the Dative Clitics]. Burgas: Dimant.
- Petrova 2020:** Petrova, G. Bezlichni predikativno-dativni konstruktsii v balgarskiya ezik [Impersonal Dative-Predicative Constructions in Bulgarian]. – In: *Dokladi ot Mezhdunarodnata godishna konferentsiya na Instituta za balgarski ezik „Prof. Lyubomir Andreychin“*, t. 1. Sofia: Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“, 100–106.
- RBE 1977–2015:** *Rechnik na balgarskiya ezik* [Bulgarian Language Dictionary]. T. 1–15. Sofia: Institut za balgarski ezik. URL: <http://ibl.bas.bg/rbe/> (10.01.2022).
- Rozhnovska 1959:** Rozhnovskaya, M. Bezlichnye predlozheniya v sovremennom bolgarskom literaturnom yazyke [Impersonal Sentences in Modern Bulgarian]. – In: *Voprosy grammatiki bolgarskogo literaturnogo yazyka*. Moskva: Izd. Akademii nauk SSSR, 379–432.
- Stamenov 2021:** Stamenov, M. Konstruktsiite s predikativi za psihicheski sastoyania v balgarskiya ezik – nomenklatura i diferentsialni karakteristiki [Constructions with Predicatives for Psychological States in the Bulgarian Language – Nomenclature and Differential Characteristics]. – *Zeszyty Cyrylo-Metodiańskie*, 10, 76–113.
- Tisheva 2005:** Tisheva, Y. Za podchinenite dopalnitelni izrecheniya kam prilagatelni imena v balgarskiya ezik [On Subordinate Complement Clauses to Adjectives in Bulgarian]. – In: *Slavisticzni izsledvaniya*, 7. Sofia: UI „Sv. Kliment Ohridski“, 80–88.
- Van Valin, LaPolla 1997:** Van Valin Jr., R. D., R. LaPolla Randy. *Syntax. Structure, Meaning and Function*. Cambridge: Cambridge University Press.

доц. д-р Марина Джонова
 Факултет по славянски филологии
 Софийски университет „Св. Климент Охридски“
 бул. „Цар Освободител“ 15
 1504 София, България
<https://orcid.org/0000-0001-7336-5674>

Marina Dzhonova
 Faculty of Slavic Studies
 Sofia University “St. Kliment Ohridski”
 15 Tsar Osvoboditel Blvd.
 Sofia 1504, Bulgaria
<https://orcid.org/0000-0001-7336-5674>